

FRANCJA

Rozporządzenie z dnia 28 czerwca 1944 o karaniu kolaboracji

(Journal Officiel de la Republique Francaise z dnia 8 lipca 1944, str. 535; Algier)

Rząd Tymczasowy Republiki Francuskiej,

Na wniosek Komisarza d/s sprawiedliwości,

Na mocy rozporządzenia z dnia 3 czerwca 1943 dotyczącego powołania Francuskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego,

Na mocy kodeksu karnego, kodeksu postępowania karnego, kodeksu prawa wojskowego i morskiego, po wysłuchaniu opinii Komitetu d/s sprawiedliwości, nakazuje:

Art. 1 – Ustanawia się, w miarę wyzwania terytorium Francji metropolitalnej, w każdej siedzibie sądu apelacyjnego, sąd [specjalny] którego zadaniem będzie osądzenie czynów popełnionych między 16 czerwca 1940 i datą wyzwolenia a stanowiących przestępstwo kryminalne zgodnie z prawem obowiązującym 16 czerwca 1940 gdy dowodzą one, że osoby, które je popełniły miały na celu wspomaganie wszelkiego typu poczynań wroga i to bez względu na wszelkie obowiązujące wówczas ustawodawstwo.

Art. 2 – Sprawcy przestępstw wymienionych w art. 1 a skierowanych przeciwko każdemu narodowi sprzymierzonemu do walki przeciwko mocarstwom Osi, będą karani tak, jakby przestępstwa te były skierowane przeciwko Francji.

W myśl postanowień określających naruszenia prawa obowiązuje następująca ich interpretacja: wszyscy, którzy kontynuowali walkę, a mianowicie członkowie ruchu oporu, zbiegli więźniowie, nawet działający pojedynczo i żołnierze wojsk sprzymierzonych są traktowani jako należący do francuskich sił zbrojnych.

Art. 3 – Nie ma przestępstwa ani występku gdy czyny wymagały od ich sprawców jedynie i wyłącznie wykonania – bez żadnego zaangażowania inicjatywy osobistej – rozkazów lub instrukcji bez żadnego ich przekroczenia lub gdy chodzi jedynie o wykonywanie obowiązków zawodowych bez dobrowolnego uczestniczenia w działaniach antynarodowych.

Jednak wszelkie ustawy, dekryty, rozporządzenia, nakazy lub pozwolenia władz "de facto" zwanych rządem państwa francuskiego nie stanowią usprawiedliwienia w rozumieniu art. 327 kk. Nie stanowią go również pozwolenia lub potwierdzenia przewidziane w definicji pewnych naruszeń prawa gdy oskarżony piastując stanowiska kierownicze lub mając prawo wydawania poleceń mógł z własnej inicjatywy uchylić się od ich wykonania.

Podobnie dyspozycje wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu nie stosują się do aktów denuncjacji lub wydawania osób ani do indywidualnych aktów przemocy ani do świadomego dostarczania dowodów lub informacji nieprzyjacielowi.

Art. 4 – Gdy tylko wystarczającą część terytorium metropolitalnego zostanie wyzwolona, komisarz–delegat może, gdy uzna to za słuszne, stworzyć sąd tymczasowy w siedzibie jednego z trybunałów na terytorium wyzwolonym.

Ten sąd tymczasowy będzie działał aż do powołania sądów [specjalnych] podlegających sądowi apelacyjnemu przewidzianych w art. 1. Postępowania w toku zostaną natychmiast przekazane tym ostatnim.

Art. 5 – Aż do ustanowienia sądów [specjalnych] sądownictwo wojskowe i sądy karne stanowią właściwą instancję.

Rezygnują ze swej właściwości z urzędu na rzecz sądów specjalnych w chwili ich powołania.

Art. 6 – Z zastrzeżeniem dyspozycji niniejszego rozporządzenia stwierdzenie przestępstwa, dochodzenie, śledztwo i przewód sądowy przebiegają zgodnie z procedurą obowiązującą przy postępowaniu przed sądem przysięgłych.

Art. 7 – Wystąpienia do sądów [specjalnych] mogą być skutecznie wnoszone tylko w wypadku dochodzeń rozpoczętych przed upływem sześciu miesięcy od całkowitego wyzwolenia terytorium. Data od której biegnie ten okres będzie wyznaczona na mocy dekretu.

Art. 8 – Dekretem komisarza d/s sprawiedliwości sąd [specjalny] może być podzielny na sekcje, o ile uzna się to za potrzebne.

Art. 9 – W skład kompletu sędziowskiego wchodzi pięć osób: sędzia zawodowy, jako przewodniczący i czterech przysięgłych wybranych zgodnie z opisaną niżej procedurą.

Komisarz rządu pełni funkcję oskarżyciela publicznego. Sekretarz sądu apelacyjnego zapewnia obsługę kancelaryjną.

Art. 10 – Listy przysięgłych są ustalane zgodnie z ustawą z dnia 21 listopada 1872 o ławie przysięgłych ze zmianami wniesionymi ustawą z dnia 20 stycznia 1910 i 27 września 1926 w terminach, które zostaną ustalone stosownym dekretem i z następującymi zastrzeżeniami:

Lista ostateczna jest ustalana w każdym okręgu sądowym przez komisję złożoną z pierwszego prezesa sądu apelacyjnego i dwu asesorów wyznaczonych przez wszystkie departamentalne Komitety wyzwolenia narodowego danego okręgu sądowego.

Lista to obejmuje 300 osób dla Paryża i po 100 osób dla pozostałych okręgów.

Wpisanie na listę może zostać dokonane nawet w wypadku gdy, ze względu na okoliczności, komisja nie mogła otrzymać w odniesieniu do kandydata informacji z rejestru skazanych.

Mogą się na niej znajdować jedynie obywatele, którzy przez cały czas dawali dowody swej patriotycznej postawy.

Co miesiąc, pierwszy prezes, w obecności prokuratora generalnego i sekretarza sądu, losuje na sesji publicznej z ostatecznej listy nazwiska 20 przysięgłych, którzy będą na liście podczas danej sesji.

Art. 11 – Na początku każdego posiedzenia prezes sądu [specjalnego] w obecności oskarżyciela publicznego i protokulanta osobiście losuje pięć nazwisk – czterech sędziów przysięgłych tytułarnych i jednego zastępcy.

Dobór ten obowiązuje podczas całego trwania postępowania w danej sprawie.

Art. 12 – Nikt nie może, pod rygorem nieważności postępowania, zasiadać jako przewodniczący lub sędzia lub sprawować funkcji sędziego śledczego w sprawie rozpatrywanej przez sąd [specjalny]:

- 1–o Jeśli jest krewnym lub powinowatym oskarżonego aż do 3-go stopnia pokrewieństwa włącznie (dzieci ciotecznego lub stryjecznego rodzeństwa);
- 2–o Jeśli wniósł skargę lub zeznawał jako świadek;
- 3–o Jeśli w okresie poprzednich pięciu lat wnosił powództwo, był oskarżycielem prywatnym lub oskarżonym w procesie karnym przeciwko oskarżonemu;
- 4–o Jeśli sprawa była mu uprzednio znana jako członkowi organu sądowego lub trybunału ruchu oporu.

Art. 13 – Krewni i powinowaci aż do stopnia wuja/stryja lub ciotecznego/stryjcznego rodzeństwa, pod rygorem nieważności postępowania nie mogą zasiadać w tym samym sądzie [specjalnym] lub pełnić przy nim funkcji komisarza rządu, sędziego śledczego lub sekretarza sądu.

Art. 14 – Przewodniczący jest powoływany rozporządzeniem komisarza d/s sprawiedliwości na propozycję pierwszego prezesa spośród sędziów sądów i trybunałów mających swą siedzibę na obszarze działania sądu [specjalnego] mających stopień radcy lub wyższy. Powołanie obejmuje okres trzech miesięcy i może być odnawiane.

Sędziemu temu może zostać przydany zastępca przewodniczącego powołany w sposób analogiczny.

Art. 15 – Komisarz rządu jest powoływany rozporządzeniem przez komisarza d/s sprawiedliwości na propozycję prokuratora generalnego spośród prokuratorów prokuratur danego okręgu sądowego mających co najmniej stopień zastępcy prokuratora pierwszej klasy.

Komisarzowi temu może być przydany asystent komisarza rządu. Asystent komisarza jest powoływany przez komisarza d/s sprawiedliwości na propozycję prokuratora generalnego spośród osób wymienionych w ust. 1 i spośród adwokatów o przynajmniej dziesięcioletnim stażu zawodowym.

Nominacje te są ważne przez okres trzech miesięcy i mogą być odnawiane.

Komisarze asystenci, którzy nie są prokuratorami mogą być powoływani albo na czas określony, albo tylko do jednej sprawy.

Komisarz rządu, wspomagany przez komisarzy asystentów pełni rolę oskarżyciela publicznego w poszczególnych sekcjach sądu [specjalnego]. W wypadku gdy nie może wystąpić osobiście jest zastępowany przez komisarza asystenta o najdłuższym stażu.

Art. 16 – W wypadkach przewidzianych w art. 4 prezes sądu i prokurator Republiki siedziby sądu [specjalnego] pełnią funkcję pierwszego przewodniczącego i prokuratora generalnego.

Art. 17 – Komisarzowi rządu przysługują wszystkie uprawnienia prokuratora Republiki.

Kierowane do niego skargi muszą być podpisane nazwiskiem przez ich autorów.

Ich autorzy ponoszą za ich treść odpowiedzialność karną.

Skargi nie będą przyjmowane po upływie sześciu miesięcy od dnia wyzwolenia całego obszaru kraju.

Art. 18 – Funkcje sędziego śledczego przy sądach spełniają sędziowie śledczy sądów cywilnych oddani do dyspozycji komisarza rządu rozporządzeniem pierwszego prezesa po zasięgnięciu opinii prokuratora generalnego. Są wyznaczeni na czas funkcjonowania sądów.

Art. 19 – Dochodzenie jest prowadzone przeciwko wymienionej z nazwiska osobie na podstawie oskarżenia sformułowanego przez komisarza rządu.

Jeśli w toku dochodzenia sędzia śledczy jest zdania, że zarzutem należy objąć jeszcze inne osoby, informuje o tym komisarza rządu, który decyduje czy należy sporządzić kolejne wystąpienia.

Art. 20 – Sędzia śledczy może w każdej chwili wydać nakaz aresztowania; nie wymaga to specjalnego wystąpienia komisarza rządu. Jednocześnie sędzia śledczy ma prawo podejmowania ostatecznej decyzji w odniesieniu do wystąpień oskarżonych o tymczasowe zawieszenie zatrzymania.

Uchybienia proceduralne nie mają wpływu na ważność postępowania, chyba, że godzą w podstawowe prawa obrony. Sędzia śledczy może albo zwrócić się do oskarżonego o zaakceptowanie ich albo sporządzić na nowo dokumenty dotknięte wadą.

Ma prawo zajmowania wszelkich niezbędnych mu rzeczy i dokumentów, nakazywania przedstawienia sobie wszelkich dokumentów, również przechowywanych w organach administracji.

Może, bez uprzedniego zezwolenia, ponosić wydatki niezbędne dla ujawnienia prawdy.

Art. 21 – Sędzia śledczy musi prowadzić ostateczne przesłuchanie oskarżonego.

Art. 22 – Natychmiast po zakończeniu dochodzenia, sędzia śledczy przekazuje jego wyniki komisarzowi rządu, który sporządza dokument, w którego konkluzji wnioskuje albo o oddalenie sprawy albo o postawienie oskarżonego przed sądem. O decyzji tej informuje obrońcę oskarżonego.

W wypadku oddalenia oskarżenia postępowanie może być wznowione gdy ujawnione zostaną nowe okoliczności.

Dochodzenie musi być zakończone w ciągu jednego miesiąca. Po upływie tego terminu, jeśli konieczne jest przedłużenie dochodzenia, akta są przekazywane prezesowi sądu który, po przestudiowaniu akt sporządzonych podczas śledztwa i dostarczonych przez komisarza rządu, decyduje o przedłużeniu terminy. Jeśli odmawia, akta zostają zwrócone sędziemu śledczemu, który jest zobowiązany do przystąpienia do ostatecznego przesłuchania i przekazania akt komisarzowi rządu.

Art. 23 – W wypadku wniesienia oskarżenia, komisarz rządu wnosi je do sądu.

Między wniesieniem aktu oskarżenia a rozprawą w sądzie musi upłynąć osiem dni.

Gdy oskarżony pozostaje tymczasowo na wolności akt oskarżenia będzie nakazywał mu zgłoszenie się do aresztu na 48 godzin przed datą rozprawy. Zostanie umieszczony w areszcie na podstawie nakazu aresztowania wydanego przez komisarza rządu.

Jeśli oskarżony nie może być powiadomiony lub nie zgłasza się, komisarz rządu stwierdzi to w formie protokołu, który przekaże bez zwłoki wraz z oryginałem aktu oskarżenia prezesowi sądu.

Ten ostatni, po upewnieniu się o prawidłowości dokumentów, wydaje postanowienie ustalające datę rozpoznania sprawy przez sąd.

Prezes ustala też tytuły i miejsca publikacji w których postanowienie to będzie opublikowane lub rozplakatowane.

Okres, jaki musi upłynąć między opublikowaniem (ostatnim) a sesją sądu wyniesie piętnaście dni.

Art. 24 – Sędziowie przysięgli podczas pierwszego posiedzenia w którym uczestniczą składają przysięgę przewidzianą w art. 312 kpk.

Sędziowie przysięgli zasiadają obok przewodniczącego.

Wraz z nim naradzają się nad dowodami, winą i wymiarem kary.

Art. 25 – Przewodniczący informuje skazanego o przysługującym mu prawie odwołania się w ciągu dwudziestu czterech godzin do sądu kasacyjnego.

Art. 26 – Sentencja wyroku musi zawierać wzmiankę o spełnieniu wszystkich formalności wynikających z uregulowań zawartych w niniejszym rozporządzeniu.

Wymienione być muszą, pod rygorem nieważności:

- 1-o Nazwiska przewodniczącego i sędziów;
- 2-o Nazwisko, imiona, wiek, zawód, adres oskarżonego;
- 3-o Przesłębstwo z powodu którego stanął przed sądem;
- 4-o Informacja o złożeniu przysięgi przez świadków;
- 5-o Zarzuty postawione przez komisarza rządu;
- 7-o Jeśli uznano istnienie okoliczności łagodzących adnotacja o uznających je głosowaniu;
- 8-o Orzeczona kara z adnotacją, czy została ona orzeczona większością głosów czy też w wypadku gdy żaden z proponowanych wymiarów kary nie uzyskał większości o tym, że zasądzono karę najmniej dotkliwą dla oskarżonego spośród proponowanych;
- 9-o Podstawa prawna wydanego wyroku – bez konieczności cytowania tekstów ustaw;
- 10-o W wypadku zawieszenia wykonania wyroku deklaracja, że orzeczono je większością głosów;
- 11-o Informacja o publiczności rozprawy lub o decyzji przeprowadzenia jej przy drzwiach zamkniętych;
- 12-o Informacja o publicznym odczytaniu wyroku przez przewodniczącego.

Art. 27 – Ustanowienie oskarżyciela prywatnego jest niedopuszczalne.

Art. 28 – Akta rewizyjne są przesyłane przez komisarza rządu aż do daty, która zostanie ustalona w dekrete, w strefie Południowej do tymczasowej izby kasacyjnej w Algierze, w strefie Północnej do tymczasowej izby kasacyjnej, która zostanie ustanowiona dekretem; będą one miały czasowe prawo orzekania o kasacji w sprawach które zostaną im przedłożone podczas tego okresu.

Art. 29 – W wypadku kasacji, orzeczenie ustala sąd, który będzie musiał rozpatrzyć sprawę; informacja ta zostaje przekazana oskarżonemu i jego obrońcy zaś akta przesłane do kompetentnego komisarza rządu.

W wypadku odrzucenia rewizji zostaje o tym powiadomiony w ten sam sposób oskarżony i jego obrońca zaś akta zostają również zwrócone.

Art. 30 – Skazany ma zawsze prawo występowania o ulaskawienie. Ulaskawienie może być orzeczone z urzędu.

Art. 31 – Gdy wyrok staje się ostateczny, komisarz rządu przystępuje do jego wykonania. Gdy orzeczona zostaje kara śmierci, będzie wykonana zgodnie z zasadami obowiązującymi w wojskowym wymiarze sprawiedliwości.

Art. 32 – Sędziowie przysięgli otrzymują za dni, w których orzekają wynagrodzenie wedle stawek należnych radcom sądowym.

Komisarz rządu, który nie jest pracownikiem prokuratury, otrzymuje pobory miesięczne równe poborom zastępcy prokuratora 1-szej klasy.

Art. 33 – Bez względu na postanowienia art. 6 niniejszego rozporządzenia stosowane kary będą karami przewidzianymi przez ustawodawstwo karne będące w mocy 16 czerwca 1940 z niżej wymienionymi zmianami.

Art. 34 – W wypadku uznania istnienia okoliczności łagodzących należy procedować zgodnie z art. 463 kk z następującym wyjątkiem:

W wypadku orzeczenia kary śmierci sąd stosuje zamiarę na karę dożywotnich ciężkich robót, karę ciężkich robót na czas określony lub karę ciężkiego więzienia.

Art. 35 – Sąd może w każdych okolicznościach orzec zajęcie całości lub części dóbr skazanego albo tytułem kary głównej, albo dodatkowej.

W każdym wypadku, kara banicji może być zastosowana jako kara główna lub dodatkowa.

Każdy wyrok skazujący jest zarazem pozbawieniem praw obywatelskich i honorowych ("indignite national").

Sąd może podwyższyć aż do 500 razy podstawową wysokość grzywny.

Art. 36 – Niniejsze rozporządzenie zostanie ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Republiki Francuskiej i będzie stosowane jako ustawa.

Alger, 26 czerwca 1944

DE GAULLE

Za Rząd Tymczasowy Republiki Francuskiej: Komisarz d/s sprawiedliwości, komisarz d/s finansów, komisarz d/s wojny, komisarz d/s marynarki.